

י.י.

רשומות

הצעות חוק

6 בפברואר 1967

720

כ"ו בשבט תשכ"ז

עמוד

82

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 3), תשכ"ז—1967

[Handwritten signature]

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 3), תשכ"ז-1967

1. בסעיף 1 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961 (להלן – החוק העיקרי) –
(1) בהגדרת "בנין תעשייתי", במקום הקטע מ"למעט בנין כאמור" ועד הסוף
יבוא:

"למעט בנין כאמור של חקלאי או של חבר-בני-אדם שלפחות שני שלישים
מחבריו הם חקלאים – אם הבנין הוא לייצור או לשירותים למען המשק
החקלאי בלבד של החקלאי או המשקים החקלאיים בלבד של חברי החבר,
או לצרכים האישיים של החקלאי או של חברי החבר ובני ביתם";

(2) במקום הגדרת "המנהל" יבוא "המנהל" – הנציב כמשמעותו בפקודת
מס הכנסה";

(3) אחרי הגדרת "המנהל" יבוא "הפקודה" – פקודת מס הכנסה";

(4) בהגדרת "מטעים", במקום "למעט" יבוא "לרבות";

(5) בהגדרת "מלאי", אחרי "לרבות יבול" יבוא "על קרקע באזור, עירוני,
ובסופה יבוא ו"למעט מספוא, גרעינים, כוספה, קש, חציר, זבלים כימיים
וחמרים כיוצא באלה, המצויים בידי חקלאי ומשמשים לו במשקו החקלאי,
ולמעט מלאי שבידי החקלאי ושנוקרו מיבוליו";

(6) במקום הגדרת "מלאי חקלאי" יבוא:

"מלאי חקלאי" –

(1) מלאי של בעלי חיים המצויים בידי חקלאי ומשמשים
לו במשקו החקלאי;

(2) מלאי של בעלי חיים, מספוא, גרעינים, כוספה, קש,
חציר, זבלים כימיים וחמרים כיוצא באלה, המצויים בידי –

(א) חבר-בני-אדם שכל חבריו הם חקלאים והמלאי
מיועד לשמש במשקיהם החקלאיים;

(ב) אגודה שיתופית להתיישבות חקלאית שבה לפחות
שני שלישים מחבריה הם חקלאים והמלאי מיועד לשמש
במשקיהם החקלאיים;

(ג) תאגיד שחבריו הם אגודות כאמור בפסקת משנה
(3), או שחבריו הם אגודות כאמור יחד עם חבר-בני-אדם

שפסקת משנה (א) חלה עליו, והמלאי מיועד לשמש
במשקיהם החקלאיים של חברי האגודות ושל חברי החבר;

(ד) חבר-בני-אדם שלפחות שני שלישים מחבריו הם
חקלאים ושעיקר עיסוקו הוא אספקת מלאי כאמור
לשימוש במשקים החקלאיים של חבריו, והמלאי
מיועד לשמש במשקיהם החקלאיים";

1 ס"ח 337, תשכ"א, עמ' 100; ס"ח 423, תשכ"ד, עמ' 91; ס"ח 459, תשכ"ה, עמ' 197.
2 דיני מדינת ישראל, גולת חדש 6, עמ' 120.

- (7) בהגדרת "נכס", אחרי "הרשומים בישראל" יבוא "או החייבים ברישום בישראל";
- (8) בהגדרת "ציוד", במקום "וחפצים אחרים" יבוא "ורכוש אחר" ואחרי "הרשומים בישראל" יבוא "או החייבים ברישום בישראל";
- (9) בהגדרת "קרקע", אחרי "קרקע פנויה" יבוא "ובאזור חקלאי – לרבות היבול שעליה,".

הוספת סעיף 2א

אחרי סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא:

2א. הותרה לבעל ציוד או מלאי תקופת שומה מיוחדת לפי סעיף 7 לפקודה (להלן – תקופת השומה המיוחדת) תותר לו אותה תקופה גם לענין המס על ציוד או מלאי לפי חוק זה; המס ישולם לכל שנת מס על הציוד או המלאי שהיו לו בתקופת השומה המיוחדת המתייחסת לשנת המס והוראות החוק יחולו בחיאומים המחוייבים לפי הענין, ובכל תיאום שהמנהל יראהו צודק וסביר, ובשינויים אלה:

תקופת שומה מיוחדת לגבי ציוד ומלאי

- (1) הצהרה לפי סעיף 18(א) תימסר לא יאוחר מתום חמישה חדשים מתחילת תקופת השומה המיוחדת;
- (2) מקדמה כאמור בסעיף 21(ב) תשולם לא יאוחר מתום 30 יום מתחילת תקופת השומה המיוחדת."

החלת סעיף 3

במקום סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:

3. מס הרכוש על נכסים יהיה שיעור מסויים משוויים כמפורט בזה:

שיעור המס על נכסים

%	
1.5	(1) קרקע באזור עירוני
1.2	(2) בנין עירוני
1.2	(3) בנין תעשייתי
1.2	(4) בנין מאגר
0.5	(5) קרקע באזור חקלאי
0.5	(6) בנין חקלאי
0.8	(7) ציוד
1.2	(8) בנין כפרי
1.2	(9) מלאי שאיננו מלאי חקלאי
	(10) מטעים:

(א) כשהשטח הכולל אינו עולה על 15 דונם, ובקיבוץ – 15 דונם לכל יחידת משק כמש- מעותה בסעיף 57 לפקודה, ובאגודה שיתופית להתיישבות חקלאית שסווגה על ידי רשם האגודות השיתופיות כמושב עובדים – 15 דונם לכל משק חקלאי של חבריה

0.25

(ב) כשהשטח הכולל כאמור בפסקה (א) עולה על 15 דונם

0.5

החלפת סעיף 4

4. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

4. על אף האמור בסעיף 3 ישלם חקלאי על גכסיו החקלאיים, על הנכסים המשמשים לו בחקלאות והמפורטים להלן ועל בנין מגוריו שבתוך משקו החקלאי מס רכוש בשיעור משוויים כמפורט בזה:

%	
0.2	(1) בנין חקלאי
0.35	(2) בנין מאגר
0.25	(3) קרקע באזור חקלאי
0.5	(4) ציוד
0.3	(5) מלאי חקלאי
0.75	(6) בנין כפרי באזור עירוני
0.75	(7) מלאי שאיננו מלאי חקלאי

תיקון סעיף 5

5. בסעיף 5 לחוק העיקרי -

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) חקלאי בישוב ספר ישלם על גכסיו המצויים בישוב ספר ומשמשים לו כמשקו החקלאי ועל בנין מגוריו שבישוב הספר - 60% מהשיעורים המפורטים בסעיף 4, ועל המטעים המצויים בישוב הספר - 60% מהשיעורים המפורטים בסעיף 3 (10).";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "שליש מהשיעורים האמורים בסעיף 3" יבוא "60% מהשיעורים האמורים בסעיף 4".

תיקון סעיף 5א

6. בסעיף 5א לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), יימחק "וסעיף 16 (ב)".

תיקון סעיף 5ב

7. בסעיף 5ב לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב) (II) -

(1) במקום האמור בפסקה (1) יבוא "חקלאי והרכב משמש לו בחקלאות";
(2) פסקאות (2) ו-(4) יימחקו, פסקה (3) תסומן (2) ופסקה (5) תסומן (3).

החלפת סעיף 13

8. במקום סעיף 13 לחוק העיקרי יבוא:

13. שוויים של מטעים וקרקע באזור חקלאי - יהיו כמפורט להלן:

השווי בלירות לכל דונם ולכל חלק ממנו

1. מטעים

כל עור אינם נושאי פרי	נושאי פרי בשנת המס	א. מטעי שלחין
650	1,100	(1) הדורים
		(2) גרעיניים, כגון תפוחי עץ ואגסים
650	1,750	(3) גלעיניים (פרט לאפרסקים), כגון משמשים, שזיפים, זיתים ודובדבנים, וכן גויאבות וחבושים
250	700	

השווי בלירות לכל דונם
ולכל חלק ממנו

כל עוד אינם נושאי פרי	נושאי פרי בשנת המס	
		(4) סובטרופיים, כגון אבוקדו, מנגו, תמרים, בננות, אפרסמונים, שסק ואחרים כגון אפרסקים
650	1,300	(5) גפנים, שקדים, פקן, חרובים
350	650	(6) אחרים
250	2,000	ב. מטעי בעל (1) זיתים
200	250	(2) שקדים, תאנים, שזיפים, משמשים ואפרסקים
200	350	(3) אחרים
250	350	ג. מטעי בעל בהשקאת עזר (1) שונים
250	400	

השווי בלירות
לכל דונם
ולכל חלק ממנו

קרקע
א. שלחין

350	(1) כותנה
2,500	(2) פרחים, תות השדה
150	(3) גידולי מספוא לתוצרת עצמית
	(4) גידולים בחממות פרט לפרחים
2,000	ותות השדה
450	(5) אחרים
	(6) קרקע שלא עובדה שנה אחת
110	(7) קרקע שלא עובדה למעלה משנה אחת
	ב. בעל
120	(1) כותנה וטבק
50	(2) אחרים
	(3) קרקע שלא עובדה שנה אחת
20	(4) קרקע שלא עובדה למעלה משנה אחת
אפט	(5) קרקע שאינה ראויה לשימוש
	ג. יערות וחורשות
150	(1) למטרות מסחריות
אפט	(2) שלא למטרות מסחריות

10

ד. מרעה טבעי

ה. קרקע כאזור הקלאי שנתייחדה לבניה וכל
קרקע שלדעת המנהל ייחדה לבניה

"300"

החלפת סעיף 14

9. במקום סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:

"שווי של ציוד 14. שוויו של ציוד יהיה המחיר שעלה הציוד לבעליו, ובלבד שאם נ
מחיר מקורי לענין סעיף 21 לפקודה יהיה אותו מחיר שוויו של הציוד
ואם נרכש ללא תמורה או ללא תמורה מלאה או בחליפין – שווי השוק
שלו בעת הרכישה".

תיקון סעיף 15

10. בסעיף 15 לחוק העיקרי –

- (1) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:
"א) שוויו של מלאי בשנת המס יהיה השווי שנקבע לו ליום
האחרון של שנת המס הקודמת לשם קביעת הכנסתו של בעל המלאי לענין
הפקודה; אולם רשאי המנהל להורות כי שווי המלאי יהיה מחיר המלאי
שהיה לבעליו באחד באפריל של שנת המס";
- (2) סעיפים קטנים (ג) עד (ז) יסומנו (ב) עד (ו);
- (3) בסעיף קטן (ב), במקום "בסעיפים קטנים (א) ו-(ב)" יבוא "בסעיף
א";
- (4) בסעיף קטן (ד), במקום פסקה (2) יבוא:
"2) המחיר שעלה המלאי לבעליו, ואם נרכש ללא תמורה
או ללא תמורה מלאה או בחליפין – שווי השוק בעת
הרכישה";
- (5) בסעיף קטן (ה), במקום "במועד מן המועדים המפורשים בסעיפים קטני
א) עד (ד)" יבוא "במועד לחישוב שוויו";
- (6) במקום סעיף קטן (ו) יבוא:
"ו) סעיף 2 (ב) לא יחול על מלאי שבידי מי שהותרה לו תקופת
שומה מיוחדת ולא על מלאי שסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) חלים עליו."

ביטול סעיף 16

11. סעיף 16 לחוק העיקרי – בטל.

תיקון סעיף 17

12. האמור בסעיף 17 לחוק העיקרי יסומן (ב) ולפניו יבוא:

"א) אדם שבבעלותו מקרקעין שפורטו בסעיף 13 ימסור למנהל
בכל שנת מס, תוך 30 יום מתחילתה, הצהרה בכתב שבה יפרט את הנתונים
הדרושים לקביעת השווי לפי הסעיף האמור."

תיקון סעיף 18

13. בסעיף 18 לחוק העיקרי, סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) יסומנו (ה) ו-(ו) ובמקום סעיפים
קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"א) לכל שנת מס יהא בעל מלאי או ציוד חייב למסור למנהל
הצהרה, לא יאוחר מ-30 ביולי של שנת המס, ואולם –

(1) בעל ציוד או מלאי שהדו"ח שלו על פי סעיף 131
לפקודה מבוסס על מערכת חשבונות מלאה, לפי שיטת החש-

בונאות הכפולה, ומצורף לו מאזן וחשבון ריווח והפסד, ימסור את ההצהרה לא יאוחר מיום 31 באוגוסט של שנת המס;

(2) שר האוצר רשאי לקבוע מועדים אחרים למסירת הצהרה על מלאי שחל עליו סעיף 15 (ב).

(ב) הצהרה כאמור בסעיף קטן (א) תהיה בכתב ותפרט את רשימת המלאי לפי סוגיו ורשימת הציוד, שהיו למצהיר ב־1 באפריל של אותה שנת מס, ואת שוויים.

(ג) אדם שבשנת המס הקודמת נעשה בעל ציוד נוסף, או שהציוד שבבעלותו נשתנה שינוי מהותי, אם בגופו ואם בהוספה עליו, יפרט בהצהרתו לפי סעיף קטן (א) את רשימת אותו ציוד, את שווי ואת יום רכישתו.

(ד) אדם שבתוך שנת המס נעשה לראשונה בעל מלאי או ציוד חייב, תוך 60 יום מיום שנעשה בעל, למסור למנהל הצהרה בכתב שבה יפרט את רשימת המלאי לפי סוגיו ושווי, את רשימת הציוד ושווי ואת יום רכישתם.

שינוי סעיף 18א
ל־18ב והוספת
סעיף 18א

14. סעיף 18א לחוק העיקרי יסומן ב־18 ולפניו יבוא:

"קנס על אי
הגשת הצהרה

18א. (א) לא הגיש אדם הצהרה במועד שנקבע בסעיף 18 או במועד אחר שנקבע לו לפי סעיף 51 – רשאי המנהל להטיל עליו בעד כל חודש של פיגור קנס של 3% מסכום המס לשנת המס האחרונה שעליה נתחייב בתשלום מס לפי סעיף 22א; לא היה אותו אדם חייב במס בשנת מס קודמת, רשאי המנהל להטיל עליו בעד כל חודש של פיגור קנס של 50 לירות.

(ב) אדם שהוטל עליו קנס לפי סעיף קטן (א) ולאחר מכן התברר כי סכום הקנס ששולם עולה על 25% מסכום המס שהוא חייב לאותה שנת מס, יוחזר לו העודף.

(ג) תשלום קנס לפי סעיף קטן (א) לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם לפי חוק זה, ובלבד שאם הוגשה נגדו תביעה פלילית על אי הגשת הצהרה לא יחוייב בשל אותה עבירה בתשלום קנס לפי סעיף קטן (א) ואם שילם קנס כאמור – יוחזר לו.

(ד) לענין גביה, דין הקנס כדין המס.

תיקון סעיף 19

15. בסעיף 19 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ב) יסומן (ג) ולפניו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי המנהל לשום כל שנה את שוויים של מקרקעין שפורטו בסעיף 13."

תיקון סעיף 21

16. בסעיף 21 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ג) יסומן (ד) ובמקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) אדם שבהצהרתו לפי סעיף 18 (א) פורט ציוד כאמור בסעיף 18 (ג) ישלם עם מתן ההצהרה, לתקופה שמיום השינוי או מיום הרכישה ועד תום שנת המס, סכום יחסי של המס החל על אותו ציוד.

(ג) אדם שמסר הצהרה לפי סעיף 18 (ד) ישלם עם מתן ההצהרה, לתקופת בעלותו באותה שנה, סכום יחסי של המס החל על הנכסים שפורטו בה."

17. במקום סעיף 21א לחוק העיקרי יבוא:

"מקדמה

21א. (א) בסעיף זה, "השנה הקובעת" – שנת המס האחרונה שעליה נשום בעל מלאי או ציוד, עד ה-1 באפריל של שנת המס, בין אם הוגשה השגה ובין אם לאו.

(ב) בעל מלאי או ציוד – למעט רכב החייב במס לפי השיעורים שנקבעו בתוספת – חייב לשלם, עד 10 במאי של כל שנת מס, על חשב המס לאותה שנה, מקדמה של 50% מסכום המס שנתחייב בו לשנה הקובעת

(ג) היה סכום המס לשנה הקובעת שנוי במחלוקת, אך עולה סכום המס שנקבע לאחרונה קביעה סופית שאיננה ניתנת להשגה לערעור, תחושב המקדמה לפי סכום המס לשנה הקובעת שאינו שנוי במחלוקת, או לפי סכום המס שנקבע כאמור – לפי הסכום הגדול יותר.

(ד) המנהל רשאי לפטור אדם מהמקדמה, כולה או מקצתה, אם הוכח להנחת דעתו כי המס לשנת המס שבה משתלמת המקדמה ושעליו עשוי אותו נישום להיות חייב במס יהיה פחות מן המס שהוא חייב בו בשנה הקובעת.

(ה) שר האוצר רשאי, בצו, לפטור מהמקדמה לפי סעיף זה בעלי ציוד או מלאי ששווי הציוד או המלאי שכבעלותם אינו עולה על הסכום שנקבע בצו.

(ו) לענין גביה ולענין הוראות סעיפים 38 ו-54 (א) דין המקדמי כדין המס.

18. בסעיף 22 לחוק העיקרי –

- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "שומת מקרקעין לפי מיטב השפיטה";
- (2) בכל מקום בסעיף שנאמר בו "נכסים" יבוא "מקרקעין";
- (3) בסעיף קטן (א) יימחקו המלים "מ"א" או "18" ועד "א18";
- (4) בסעיף קטן (ב) יימחק "או 18".

19. אחרי סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

"שומת ציוד ומלאי

22א. (א) מסר בעל ציוד או מלאי הצהרה לפי סעיף 18, רשאי המנהל, תוך חמש שנים מתום שנת המס שבה נמסרה ההצהרה, לעשות אחת מאלה:

- (1) לאשר את ההצהרה ולערוך את השומה לפיה;
 - (2) לקבוע לפי מיטב שיפוטו את שווי הציוד או המלאי ולשום אותם בהתאם לכך, אם יש לו טעמים סבירים להניח שהצהרה איננה נכונה;
 - (3) לאשר את ההצהרה אישור זמני ולדרוש תשלום המס המגיע לפיה, בלי לפגוע בזכותו לקבוע לאחר מכן את שווי הציוד או המלאי של אותו אדם לפי פסקה (2), ודין דרישת תשלום כאמור כדין הודעת שומה לפי סעיף 24.
- (ב) לא מסר אדם הצהרה לפי סעיף 18 והמנהל סבור שאותו אדם חייב לשלם מס, רשאי הוא לקבוע לפי מיטב שיפוטו את שווי הציוד או המלאי של האדם, ולשום אותם לפי זה; אלא ששומה זו אינה משפעת על אחריותו של האדם על שלא מסר הצהרה או שהזניח למסרה.

20. במקום סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:

23. (א) המנהל רשאי, ביזמתו הוא או לבקשת בעל ציוד או מלאי, תוך התקופה המסתיימת בתום שנה לאחר התקופות שנקבעו בסעיפים 22א (א) ו-26א (ד), לפי הענין, לדרוש את הפרוטוקול של כל הליך שנקט לפי חוק זה, ומשקיבל את הפרוטוקול רשאי הוא לערוך כל חקירה שתיראה לו או להביא לעריכת חקירה כאמור, ורשאי הוא, בכפוף להוראות חוק זה, ליתן בענין זה כל צו שייראה לו; ואם עשה בעל הציוד או המלאי אחד הדברים המפורטים בסעיף 57 – רשאי המנהל לעשות כאמור תוך תקופה המסתיימת בתום עשר שנים לאחר התקופות שנקבעו כאמור.

“מסכות המנהל לעיין ולהקן”

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יתן המנהל או מי שהוסמך לכך על ידיו, ושומה שנעשתה בעקבות צו שניתן כאמור דינה לענין ערעור כדין הצו.

(ג) לא יינתן צו לפי סעיף קטן (א) המגדיל את השומה אלא לאחר שניתנה לבעל הציוד או המלאי הודמנות סבירה להשמיע טענותיו.

(ד) צו לפי סעיף קטן (א) המגדיל את השומה, דינו לענין ערעור כדין צו לפי סעיף 26א (ג).

(ה) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) המקטין את השומה, לפני תום המועד להגשת ערעור על השומה אך לפני שהוגש ערעור, לא תהיה עוד לבעל הציוד או המלאי זכות לערער על אותה שומה, אולם רשאי הוא לערער על הצו כאילו היה צו לפי סעיף 26א (ג).

(ו) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) לאחר שהוגש ערעור על השומה אך בטרם נסתיימו ההליכים בערעור, ידונו בו כאילו היה ערעור על הצו.”

תיקון סעיף 24

21. בסעיף 24 לחוק העיקרי, במקום “23” יבוא “22א”.

תיקון סעיף 25

22. בסעיף 25 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, במקום “שומה” יבוא “שומת מקרקעין”;

(2) לאחר “הודעת שומה” יבוא “על מקרקעין”.

שינוי סעיף 25 ל-25ב והוספת סעיף 25א

23. סעיף 25 לחוק העיקרי יסומן 25ב ולפניו יבוא:

25א. (א) נמסרה לאדם הודעת שומה על ציוד או מלאי, חייב הוא, תוך 15 יום מיום מסירת הודעת השומה, לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיה, ואם הגיש השגה לפי סעיף 26א – את יתרת המס שאינה שנויה במחלוקת.

“תשלום המס על פי שומת ציוד ומלאי”

(ב) נמסרה לאדם הודעת שומה מתוקנת לפי סעיף 26א (ב) או צו לפי סעיף 26א (ג), חייב הוא, תוך 15 יום מיום מסירת ההודעה או הצו, לשלם את יתרת המס המגיעה ממנו לפיהם, ואם הגיש ערעור לפי סעיף 27א – את יתרת המס שאינה שנויה במחלוקת.

(ג) על יתרות כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) תשולם ריבית של 9% לשנה, שלא תעלה בסך הכל על 4½% מסכום כל היתרה, החל מתום 30 יום לאחר המועדים שנקבעו להגשת הצהרה בסעיף 18 או לפי סעיף 51; ולענין גביה, דין הריבית כדין המס.”

24. במקום סעיף 26 לחוק העיקרי יבוא:

26. (א) חולק בעל מקרקעין על השומה או על סירוב המנהל להיענות לבקשתו לתקן שומה לפי סעיף 19 (ב) (1), רשאי הוא תוך 30 יום מיום שנמסרה לו ההודעה להשיג עליה לפני המנהל בכתב מנומק.

"השגה על שומת מקרקעין

(ב) המנהל יודיע למשיג בכתב את החלטתו המנומקת.

(ג) נוכח המנהל שטעה בהחלטתו לפי סעיף קטן (ב) לרעת המשיג והמשיג לא עירער עליה, רשאי המנהל לתקן את החלטתו, ועליו להודיע למשיג בכתב את החלטתו המתוקנת ונימוקיה.

(ד) לא מסר המשיג הצהרה שהוא חייב במסירתה לפי סעיף 17, או לא שילם את המס שאינו שנוי במחלוקת, רשאי המנהל, על אף האמור בסעיף 25, לגבות את סכום המס שנקבע בהודעת השומה, ולאחר שהסכום שהוא חייב בו ייקבע סופית בבירור ההשגה או הערר יוטל עליו קנס של 10% מאותו סכום; נגבה ממנו סכום עודף על אלה – יוחזר לו העודף.

(ה) לענין גבייה, דין הקנס כדין המס."

25. אחרי סעיף 26 לחוק העיקרי יבוא:

26א. (א) חולק בעל ציוד או מלאי על השומה שנערכה לו, רשאי הוא לבקש מהמנהל, בהודעת השגה בכתב, לחזור ולעיין ולשנות את השומה; בקשה כאמור תפרט בדיוק את הנימוקים להשגה על השומה ותוגש תוך 15 יום מיום קבלת הודעת השומה.

"השגה על ציוד או מלאי

(ב) מקום שבעל ציוד או מלאי, המשיג על השומה שנערכה לו, בא לידי הסכם עם המנהל על הסכום שבו יישום, תתוקן השומה לפי זה ותומצא לו הודעה על המס שעליו לשלם.

(ג) לא הושג הסכם, יקבע המנהל את המס בצו שבכתב ורשאי הוא לקיים בו את השומה, להגדילה או להפחיתה.

(ד) אם תוך חמש שנים לאחר תום שנת המס שבה מסר בעל ציוד או מלאי את ההצהרה לפי סעיף 18 לגבי שנת מס פלונית, או תוך ששה חדשים מיום שמוסר ההצהרה הגיש את הודעת ההשגה, הכל לפי המאוחר יותר, לא הושג הסכם כאמור בסעיף קטן (ב) ולא השתמש המנהל בסמך כוונתו לפי סעיף קטן (ג), יראו את ההשגה כאילו נתקבלה."

26. במקום סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא:

27. הרואה עצמו מקופח בהחלטת המנהל לפי סעיף 26 (ב), רשאי תוך 30 יום מיום שנמסרה לו ההחלטה לערור עליה לפני ועדת ערר."

"ערר על שומת מקרקעין

27. אחרי סעיף 27 לחוק העיקרי יבוא:

27א. (א) הרואה עצמו מקופח בצו של המנהל לפי סעיף 26א (ג) רשאי, תוך 30 יום מיום שבמסר לו הצו, לערער עליו לפני בית המשפט המחוזי.

"ערעור על שומת ציוד ומלאי

(ב) הערעור יוגש ויידון בהתאם להוראות החוק ובהתאם לתקנות סדרי הדין שהותקנו לפיו והמנהל יהיה המשיב בערעור.

(ג) ערעורים לפי סעיף קטן (א) יידונו לפני שופט אחד או יותר, כפי שיקבע נשיא בית המשפט המחוזי באופן כללי או לצרכי ערעור מסויים.

(ד) בית המשפט יאשר, יפחית, יגדיל או יבטל את השומה, או יפסוק בערעור באופן אחר כפי שימצא לנכון, והודעה על כך תימסר לשני הצדדים.

(ה) החלטת בית המשפט לפי סעיף קטן (ד) ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים אזרחיים.

(ו) נמסרה לבעל ציוד או מלאי החלטה של בית המשפט המחוזי לפי סעיף קטן (ד) או של בית המשפט העליון לפי סעיף קטן (ה), יחולו הוראות אלה:

(1) שילם בעודף, יוחזר לו העודף בצירוף ריבית כפי שקבע בית המשפט;

(2) שילם בחטר, ישלם את היתרה תוך 15 יום מיום מסירת ההחלטה, בצירוף ריבית כפי שקבע בית המשפט.

(ז) כל סכום שנתחייב בו אדם על ידי בית המשפט לפי סעיף זה, דינו לענין גביה כדין המס.

תיקון סעיף 29

28. בסעיף 29 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), במקום "27 (א) (2)" יבוא "27";

(2) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "הועדה רשאית לחייב את הצדדים בהוצאות הערר, לרבות שכר טרחת עורך דין, הוצאות נסיעה ושכר בטלה של עדים."

תיקון סעיף 33

29. בסעיף 33 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "לא שולם" יבוא "על מקרקעין";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לא שולם על ציוד או מלאי המס או חלק ממנו במועד שנקבע לתשלומו, ייווסף לסכום שלא שולם קנס בשיעור של 1% לכל 15 ימים של פיגור.

(ג) לענין גביה, דין הקנס כדין המס."

הוספת סעיף 33א

30. אחרי סעיף 33 לחוק העיקרי יבוא:

33א. המנהל רשאי להקטין את שיעור הקנס לפי סעיפים 18 ו-33 ואת שיעור הריבית לפי סעיפים 25 ו-51 או לוותר עליהם לחלוטין, אם הוכח להנחת דעתו כי הפיגור נגרם שלא מזמת מעשה או מחדל התלויים ברצונו של בעל הנכס.

"סמכות המנהל להקטין קנס או ריבית

תיקון סעיף 39

31. (א) האמור בסעיף 39 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) רשות הפיתוח לגבי קרקע שאינה מוחזרת וקרקע שאין משתמשים בה."

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) הפטור שבסעיף קטן (א) לא יחול על רכב שאין עליו פטור מאגרת רישום ומאגרת רשיון לפי פקודת התעבורה³; אולם מי שפטור מאגרת רישום ומאגרת רשיון לפי סעיפים 17, למעט פסקה (3) של סעיף קטן (א), 18 ו-19 (2) לפקודת התעבורה, יהיה פטור מתשלום מס רכוש על רכב, אף אם אינו נמנה עם המפורטים בסעיף קטן (א)."

³ דיני מדינת ישראל, 7, עמ' 173.

- תיקון סעיף 40 32. בסעיף 40 לחוק העיקרי, במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:
- "(א) מי ששווי כל המלאי והציוד, למעט רכב, שבבעלותו לא עלה בשנת מס פלונית על שלושת אלפים לירות, פטור בשנת המס שלאחריה מהמס החל עליהם.
- (ב) מי ששווי כל המקרקעין שבבעלותו בשנת מס פלונית לא עלה על שלושת אלפים לירות, פטור בשנת המס שלאחריה מהמס החל עליהם."
- תיקון סעיף 41 33. בסעיף 41 לחוק העיקרי, אחרי "לשימושו של נכה," יבוא "נכה כמשמעותה בתקנות התעבורה, תשכ"א-1961⁴, שיש לו לפיהן הנחה בשל רכב המיועד לשימוש,".
- תיקון סעיף 42 34. (א) האמור בסעיף 42 לחוק העיקרי יסומן (א) ובמקום "שכל מתיישביה" יבוא "ששני שלישים ממתישביה" ובסופו יבוא "ובלבד שלא יינתן פטור נוסף לאלה שלא עזבוה או לנקודת ההתיישבות בזכותם".
- (ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(ב) הפטור לפי סעיף קטן (א) לא יינתן בשל רכב שאינו משמש בחקלאות."
- החלת סעיף 44 35. במקום סעיף 44 לחוק העיקרי יבוא:
44. אדם ש-50% לפחות מהכנסתו בשנת המס הקודמת, לאחר ניכוי ^{דין נכסים מסויימים באזור עירוני} הוצאות לפי סימן א' של הפרק השני בחלק ג' לפקודה, היו מחקלאות יחולו לגביו הוראות אלה:
- (1) דינו לענין הגדרות "בנין תעשייתי" ו-"מלאי חקלאי" ולענין סעיפים 5 ו-5א כדין חקלאי;
- (2) דין נכסיו שבאזור עירוני והמשמשים לו בחקלאות כדין נכסים של חקלאי באזור חקלאי."
- תיקון סעיף 45 36. בסעיף 45 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א) -
- (1) בפסקה (3), אחרי "הרשומים בישראל" יבוא "או החייבים ברישום בישראל";
- (2) בפסקה (5), אחרי "הקרקע" יבוא "במפעל להפקת מים או".
- הוספת סעיף 45א 37. אחרי סעיף 45 לחוק העיקרי יבוא:
- 45א. שר האוצר רשאי, בצו, לאחר התייעצות עם השרים הנוגעים בדבר, לפטור נכסים האמורים להלן, כולם או מקצתם, מתשלום המס כולו או מקצתו, כפי שנקבע בתקנות ובתנאים שנקבעו:
- (1) נכסים לצרכי בית מלון שאחוז מסויים מתפוסתו הוא על-ידי תיירים;
- (2) נכסים המשמשים לייצור או לגידול של תוצרת שנק-בעה, לרבות התוצרת גופה, אם מייצריה או מגדליה מייצאים אחוז מסויים ממנה."

⁴ ק"ח 1128, תשכ"א, עמ' 1425.

38. בסעיף 46 לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "40 (א)" יבוא "40";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "לפי סעיף 45 על נכסיו" יבוא "על נכסיו לפי סעיף 45 או 45א";
- (3) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) הקלאי רשאי לשלם על מספוא, גרעינים, כוספה, קש, חציר, זבלים כימיים וחמרים כיוצא באלה המצויים בידיו ומשמשים לו במשקו החקלאי, שליש המס שהיה חל עליהם אילו היו מלאי חקלאי, ואם עשה כן במועדו וכהלכתו, יהא זכאי לקבלת פיצויים."

39. אחרי סעיף 46 לחוק העיקרי יבוא:

- 46א. (א) קיים הסכם בר-תוקף עם מדינה זרה בדבר הקלה ממסי כפל בשל מס המוטל על נכסים כמשמעותם בחוק זה, יחולו הוראות ההסכם מן היום שנקבע על פיו להחילתן כאילו היו חלק מחוק זה.
- (ב) חובת הסודיות לפי סעיף 50 לא תמנע מלגלות לרשות מוסמכת של המדינה הזרה כל ידיעה שיש לגלותה לפי הסכם כאמור בסעיף קטן (א).

40. בסעיף 47 לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "מנהל שיתמנה על ידי שר האוצר בהודעה שחפורסם ברשומות" יבוא "המנהל";
- (2) בסעיף קטן (ב) יימחק "אזוריים" ואחרי "הסעיפים" יבוא "23, 33א".

41. במקום סעיף 51 לחוק העיקרי יבוא:

51. (א) המנהל רשאי, אם נתבקש וראה סיבה מספקת לכך, להאריך כל מועד שנקבע בחוק זה לעשיית דבר, למעט המועדים שנקבעו בסעיף 23 (א) והמועדים להגשת ערר או ערעור לפי סעיפים 27, 27א ו-29 (ד).
- (ב) הוארך לבעל ציוד או מלאי המועד להגשת דין וחשבון על פי סעיף 133 לפקודה, תחול הארכה זו גם על המועד להגשת הצהרה על ציוד או מלאי לפי חוק זה.
- (ג) הוארך לפלוני המועד להגשת הצהרה על ציוד או מלאי, יחולו לגביו ההוראות הבאות:
 - (1) במועד שבו היה עליו להגיש הצהרה אלמלא ניתנה לו הארכה יגיש הצהרה משוערת לפי מיטב אומדנו על אותם פרטים שחייב הוא לכלול בהצהרתו וישלם עם מתן הצהרה זו את המס המגיע ממנו לפיה;
 - (2) בעד כל תקופת הדחיה יהא חייב בריבית של 9% לשנה על הסכום שבו עודף המס שהוא חייב לשלם לאותה שנת מס לפי ההצהרה שהגיש על המס שהוא חייב לשלם על סמך ההצהרה המשוערת.
 - (ד) הוארך לפלוני המועד לתשלום המס או המקדמה, כולם או מקצתם, ישלם בעד תקופת הדחיה ריבית של 9% לשנה.
 - (ה) לענין גביה, דין הריבית כדין המס.

42. בסעיף 54 (א) לחוק העיקרי, אחרי "סעיף 27" יבוא "או א27".

43. אחרי סעיף 54 לחוק העיקרי יבוא:

354. ציוד או מלאי שבבעלות אשה נשואה החיה עם אישה, יראו לענין החוק כציוד או מלאי שבבעלות האישה ויהוייבו על שם האישה ולא על שמה ולא על שם הנאמן שלה; אולם אם יש צורך בדבר אפשר לגבות מן האשה, אף על פי שלא נשומה, חלק יחסי מהמס שהייב בו האישה, כיחס סכום המס שעל הציוד או המלאי של האשה אל סך כל המס שעל הציוד או המלאי שבבעלות האישה והאשה.

"ציוד ומלאי של אשה נשואה"

ציוד ומלאי של שותפות

354. הוכח להנחת דעתו של המנהל כי בעל ציוד או מלאי הוא שותפות – (1) יראו כל שותף כבעל של חלק מהציוד או המלאי כחלק שהוא זכאי לו בעת פירוק השותפות, ואותו חלק ייכלל בהצד הרה שעליו להגיש לפי חוק זה;

(2) ראש השותפים, היינו אותו שותף מן השותפים תושבי ישראל ששמו נקוב ראשונה בהסכם על השותפות, ואם אותו ראש השותפים אינו פועל – ראש השותפים הפועל, יגיש לפי דרישת המנהל הצהרה כאמור בסעיף 18 על הציוד או המלאי שבבעלות השותפות, ויפרש בה את שמם ומענם של השותפים האחרים שבפירמה ואת החלק שכל שותף זכאי לו בעת פירוק השותפות; אם אין איש מהשותפים תושב ישראל, יערוך וימסור את ההצהרה מיופה כוח, סוכן, מנהל או עמיל של הפירמה היושב בישראל;

(3) על הצהרה כאמור בפסקה (2) יחולו הוראות חוק זה בדבר אי מסירת הצהרה או פרטים הנדרשים בהודעת המנהל."

44. בסעיף 56 לחוק העיקרי –

- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "החזר מס על מקרקעין";
- (2) בגוף הסעיף, אחרי "המס" יבוא "על מקרקעין".

45. אחרי סעיף 56 לחוק העיקרי יבוא:

856. (א) הוכיח אדם להנחת דעתו של המנהל כי שילם מס על ציוד או מלאי, לשנת מס פלונית, יתר על הסכום שהוא חייב בו, יהא זכאי, תוך שנה מיום שנערכה השומה שבה נקבע הסכום היתר, או תוך שנתיים לאחר תום שנת המס שבה שולם המס, הכל לפי המאוחר יותר, לתבוע שיוחזר לו תשלום היתר בתוספת ריבית של 9% לשנה מתום ששה חדשים לאחר שהוגשה ההצהרה, או מיום ששילם את התשלום כאמור, הכל לפי המאוחר יותר; המנהל יתן תעודת אישור על הסכום שיש להחזירו והחשב הכללי, משקיבל תעודת האישור, יביא לידי התזרת התשלום לפי התעודה.

"החזר מס על ציוד ומלאי"

(ב) לא יוחזר לאדם תשלום לשנת המס שעליה לא מסר הצהרה, או הזניח למסרה, או שעליה נשום בסכום העולה על הסכום שבהצהרה שלו וקיבל הודעה על השומה שנערכה לו אותה שנה, אלא אם הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שאי המסירה או ההזנחה למסור הצהרה אמיתית ונכונה אין מקורן מרמה או מעשה או מתדל שבמויד; אין הוראה זו חלה על סכומים שיש להחזירם לאחר השגה או ערעור.

(ג) כל הרואה עצמו מקופת בתחלתו של המנהל בדבר הסכום שיש להחזירו לפי סעיף זה, תהיה לו אותה זכות לערעור על ההחלטה שהיתה לו אילו היה רואה עצמו מקופת בשומה שנעשתה לו.

תיקון סעיף 61

46. בסעיף 61 לחוק העיקרי, אחרי "27" יבוא "א27".

תחולה

47. תחולתו של חוק זה היא לגבי שנת המס 1967 ואילך, ולגבי בעל ציוד או מלאי שחל עליו סעיף 2א לחוק העיקרי כפי שגיתן בחוק זה יחולו הוראות אלה:

(1) היה תאריך תחילתה של תקופת השומה המיוחדת לפני יום כ' בשבט תשכ"ז (31 בינואר 1967), יגיש את ההצהרה לפי סעיף 18 (א) עד יום כ"ב בסיון תשכ"ז (30 ביוני 1967), ובלבד שמי שהגיש הצהרה לפני תחילתו של חוק זה – יראו כאילו הגישה על פיו;

(2) היה תאריך תחילתה של תקופת השומה המיוחדת לפני יום כ' באדר ב' תשכ"ז (1 באפריל 1967), ישלם מקדמה לפי סעיף 21א, לשנת המס 1967, עד יום כ' בניסן תשכ"ז (30 באפריל 1967).

דברי הסבר

א. חוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א–1961 (להלן – החוק העיקרי) מטיל חובת תשלום מס על מקרקעין, ציוד ומלאי. המטרה העיקרית של הצעת החוק היא לשלב את הטיפול המינהלי במס הרכוש על ציוד ומלאי בהליכים המקבילים הנעשים במס הכנסה, בעיקר על ידי המחשב האלקטרוני, במגמה לבטל עבודת כפל של המנגנון ושל האזרח, ולחסוך על-ידי כך הוצאות ובזבוז זמן ללא הכרח.

ואלה התיקונים המוצעים לשם כך:

1. נציב מס הכנסה יהיה גם מנהל מס רכוש (סעיפים 1 (2) ו-40).
2. הגדרת "ציוד" תתוקן ובמקום "חפצים" יאמר "רכוש", וזאת כדי לכלול בה נכסים שנחשבים כציוד לענין מס הכנסה ולא ברור אם אמנם הם נכללים כיום בהגדרת ציוד (סעיף 1 (8)).
3. במקרים שנקבעה לאדם תקופת שומה מיוחדת לענין מס הכנסה, יכירו באותה תקופה גם לענין מס רכוש; במקום העקרון הכללי לפיו מוטל מס הרכוש על רכוש שהיה לאדם "בשנת המס", יוטל המס על רכוש שהיה לו בתקופת השומה המיוחדת, המתייחסת לשנת המס; והוראות החוק יחולו במקרה זה בתיאומים המחוייבים לפי הענין (למשל: בכל מקום שנאמר 1 באפריל, פירושו של דבר היום הראשון של תקופת השומה המיוחדת), ובכפוף לכל תיאום שהממונה יראהו צודק וסביר (סעיף 2).
4. שוויו של ציוד לענין מס רכוש יהיה זהה עם השווי שלו לענין מס הכנסה – הוא המחיר ששילמו בעליו; אולם אם נרכש הציוד שלא בתמורה מלאה או גרעון בחליפין – יהיה שוויו שווי השוק שלו בזמן הרכישה (סעיף 9). תל כאן גם פישוט נוסף. בוטל העקרון של פחת שהיה קיים עד עתה. הפחת תורגם לשיעור המס שהופחת מ-1.2% מהשווי ל-0.8% מהשווי, ובסך הכל מתקבל בממוצע אותו סכום מס שהיה מתקבל עד עכשיו (סעיף 3).
5. אשר למלאי, מוצע כי שוויו יהיה כשווי שנקבע לו לענין קביעת הכנסתו של אדם לפי פקודת מס הכנסה, אולם תינתן סמכות למנהל לקבוע כי שוויו יהיה כפי

שהוא כיום; סמכות זו מכוונת למקרים מיוחדים שבהם אפשר לתמרן ולכוון את כמות המלאי בזמן ספירתו לענין מס הכנסה באופן שלענין מס רכוש יהיה שוויו אפסי (סעיף 10).

6. כדי לאפשר את שילוב הטיפול בציוד ובמלאי של החקלאים בתהליכים של מס הכנסה, מוצע לשנות את כל שיטת הטלת המס על רכוש החקלאים, שהיא מסובכת ביותר, ולפשט אותה במידה רבה.

לפי החוק הקיים יש 2 סוגים של חקלאים וכמה סוגים של בעלים על נכסים חקלאיים: (א) חקלאי רגיל, שהלים עליו שיעורי המס הרגילים, כפי שנקבע בסעיף 3 לחוק הקיים;

(ב) חקלאי שלמעלה ממחצית סך כל הכנסתו ברוטו היא מענפים מסויימים, או מענפים מסויימים מוגבלים בשטחם, שלפי סעיף 4 לחוק הקיים הוא נהנה משיעורי מס גמורים;

(ג) חקלאים בישוב ספר, החייבים לשלם על נכסיהם החקלאיים רק שדיש משיעורי המס שלפי סעיף 3 או 4 האמורים, אולם לפי שוויים הריאלי של הנכסים;

(ד) מפעלים אזוריים שבבעלותם של חקלאים, אשר המס על הרכוש החקלאי שבידם משתלם לפי אותם שיעורי המס שהיו משלמים החקלאים השותפים במפעל, ואם יש סוגים שונים של שותפים – לפי יחס חלקן של כל אחד השותפים;

אלה הם הישובים מסובכים ביותר; כדי למיין את החקלאים לסוגיהם, יש לבדוק את גודל שטחם של המקרקעין המשמשים לגידולים השונים, לבדוק בדיוק מהם כל ענפי המשק האחרים ולברר איזה חלק מהכנסת החקלאים נובע מכל אחד מהענפים השונים ומהו היהס לכלל הכנסותיהם.

גם לשם הערכת שוויים של היבולים (שהם כיום לפי החוק "מלאי") נזקקים לאינפורמציה ביחס לשטחי הקרקע המשמשים לגידול אותם יבולים.

הווה אומר, כי האינפורמציה הדרושה, הן לשם קביעת סוגי החקלאים והן לענין הערכת שוויי היבולים והן לשם קביעת שיעורי המס השונים החלים גם על הציוד והמלאי של החקלאים השונים, גורמת לתלות מוחלטת בין השומה של המקרקעין לבין שומת הציוד והמלאי.

מתברר שלמעשה כ-80% עד 90% מכלל החקלאים נהנים מן השיעור הנמוך של המס לפי סעיף 4 לחוק הקיים; מכאן שאין טעם להשקיע עבודה כל כך רבה בסיווג החקלאים וקביעת שומתם.

המגמה של מתן ההקלות במס לחקלאים מסויימים פעלה למעשה לשם עידוד ענפי משק מסויימים, אלא שהדבר נעשה בדרך המסובכת של קביעת סוגי בעלים.

מוצע עתה לעבור מהשיטה של מתן הקלות לסוגי חקלאים למתן הקלות לסוגי נכסים, כלומר:

(א) יהיה רק סוג אחד של חקלאי (אולם תישאר הנחה לישובי ספר – סעיף 5), וייקבע שיעור מס אחיד לכל סוג של נכס חקלאי – שיהיה השיעור הנמוך ביותר שבין השיעורים הקיימים כיום (סעיף 4), פרט למטעים שלגנטיהם – כאשר השטח הכולל שלהם עולה על 15 דונם – יישאר שיעור המס הגבוה ביותר (סעיף 3);

(ב) יבולים ייכללו בשוויה של קרקע חקלאית ובשווי של מטע; לשם כך יתקנו הגדרות "מטעים", "מלאי", "מלאי חקלאי" ו"קרקע" (סעיף 1(4), (5), (6) ו-(9)) ויועלה השווי של קרקע באזור חקלאי, וכן של מטעים, באופן שיכלול את שווי היבול; העלאה זו לא תחול על קרקעות שלא עובדו למעלה משנה ועל מטעים צעירים שטרם החלו לשאת פרי (סעיף 8);

בעקבות הכללת היבולים בשוויה של קרקע ובשווי המטעים יהיה צורך לשום מקרקעין אלה כל שנה ולא אחת לחמש שנים כפי שנקבע בחוק הקיים (סעיף 15) ולשם כך תידרש גם הצהרה שנתית על מקרקעין אלה (סעיף 12);

(ג) על מספוא, גרעינים, כוספה, קש, חציר, זבלים, כימיים וכו' הנמצאים בידי חקלאי ומשמשים לו במשקו החקלאי ואינם מיבוליו אלא נקנו על ידיו – לא יוטל מס רכוש (סעיף 1(6) (1)) ו"מלאי חקלאי" יכלול מעתה רק את בעלי החיים המצויים בידי החקלאי והמשמשים לו במשקו החקלאי, אולם תינתן אפשרות לשלם את שליש המס שהיה חל על מספוא וכו', לפי השיעור החל על מלאי חקלאי, ומי שעושה כן יכול לזכות בקבלת פיצויים במקרה של נזק מלחמה או בצורת (סעיף 38);

מלאי חקלאי שבידי חבר בני אדם שכל חבריו הם חקלאים ואגודה שיתופית ששני שלישים מחבריה הם חקלאים – יישאר כפי שהוא כיום; תיווסף גם הוראה שתקבע, כי גם לגבי חבר בני אדם, ששני שלישים מחבריו הם חקלאים ושעיקר עיסוקו הוא אספקת מצרכים המיועדים לשימוש במשקים החקלאיים של חבריו, יראו את המלאי המיועד לשמש במשקים החקלאיים כמלאי חקלאי (סעיף 1(6) (2));

(ד) תבוטל ההוראה הקובעת כי שוויים של נכסים בישוב ספר הוא השווי הריאלי שלהם – ובהתאם לכך יתוקן גם שיעור ההנחה המוענקת להם באופן שיישמר היחס הקיים בין המס המשתלם בדרך כלל לבין המס של ישובי הספר; שינוי זה לא יפגע בעקרון הקיים בתקנות הפיצויים והוא יוסיף להתקיים גם להבא ועל פיו ישולם הפיצוי על נזקי המלחמה בישובי הספר לפי ערכם הריאלי של הנכסים (סעיפים 5 ו-11).

7. ייקבעו מועדים להגשת ההצהרה שיהיו זהים עם המועדים להגשת הדו"ח על הכנסה (סעיף 13); מועדים אלה מאוחרים מן הקיימים היום, ובעקבות דחיית מועדי ההצהרה ישתנה גם העקרון של החיוב במקדמות; מעתה יהיו חייבים כל בעלי הציוד והמלאי לשלם מקדמה אחת בתאריך הקבוע לתשלום המקדמה הראשונה של מס הכנסה, ואת יתרת המס ישלמו עם הגשת ההצהרה (סעיף 16 וסעיף 21 לחוק הקיים).

8. על אי הגשת הצהרה במועד ייקבע קנס הוזהו לקבוע בפקודת מס הכנסה (סעיף 14), ייקבעו גם הוראות זהות עם ההוראות של פקודת מס הכנסה בענין מועד תשלום המס לאחר קבלת הודעת שומה, ריבית על יתרות מס (סעיף 23), קנס פיגורים (סעיף 29), סמכות המנהל להאריך מועדים לעשיית פעולות שהחוק דורש אותן (סעיף 41) וסמכות למנהל להקטין את סכומי הקנס או הריבית (סעיף 30).

9. ההוראות בענין השומה, שומה לפי מיטב השפיטה, עיון בכל הליך שנעשה לפי החוק ותיקונו, חובת תשלום על פי שומה, השגה, הסכם בהשגה, צו באין הסכם בהשגה, ערעור על הצו, החזר יתרות מס או גביית הסכום החסר לאחר שניתנה החלטת בית המשפט והחזר מס ששולם ביתר – יהיו זהות עם ההוראות של פקודת מס הכנסה (סעיפים 19, 20, 24, 25, 27 ו-45).

10. מאחר שהמגמה היא שאותם פקידים יטפלו הן במס ההכנסה והן במס הרכוש, מוצע להחאים את סיווג החייבים במס, ולשם כך מוצע לקבוע כי הציוד המלאי של אשה נשואה ייחשבו לענין מס רכוש כרכושו של הבעל כשם שהם נחשבים כך לענין מס הכנסה, אך במידת הצורך ניתן יהיה לגבות את המס על אותם נכסים מן האשה; באותה רוח מוצע לקבוע, במקביל לאמור בפקודת מס הכנסה, כי ציוד ומלאי של שותפות ייחשב כרכוש השותפים, לפי החלק שכל שותף זכאי לו בעת פירוק השותפות (סעיף 43).

11. במקום הפטור הקיים בסעיף 40 (א), למי ששווי כל נכסיו לענין שנת המס לא עלה על אלפיים לירות – יינתן פטור נפרד מהמס החל על ציוד ומלאי, למי ששווי כל הציוד, למעט רכב, ושווי המלאי שלו בשנת המס הקודמת לא עלו על 3000 לירות. יינתן גם פטור מהמס על מקרקעין למי ששווי המקרקעין שלו בשנת המס הקודמת לא עלה על 3000 לירות. נמצא שיייתכן, כי לאדם אחד יינתן פטור אם שווי כל נכסיו לא עלה על 6000 לירות. מאחר שבעקבות תיקון זה תעלה תקרת הפטור, ומאחר שההנחה של 10% איננה הנחה ניכרת אך גורמת לעבודה מינהלית רבה, מוצע לבטל את ההנחה של 10% מהמס למי ששווי כל נכסיו עלה על 2000 לירות אך לא עלה על 4000 לירות.

מגמתו של תיקון זה היא לאפשר את הטיפול הנפרד בציוד ומלאי מבלי כל צורך לבדוק את מצב המקרקעין של בעל הציוד והמלאי (סעיף 32).

12. בשנת תשכ"ה נעשה פישוט גדול שהביא גם לייעול ניכר בגביית מס הרכוש על רכב; במקום השיטה של הטלת המס על בסיס מחיר הרכישה של הרכב (לרבות מסיים אף אם לא שולמו) לאחר ניכוי פחת, החובה למסור הצהרה, עריכת השומה וחישו המס – נקבעה השיטה של מס קצוב לפי סוג המכונית, נפח המנוע ושנת הייצור, והטיפול בגביית המס הועבר למשרד הרישוי הגובה אותו כל שנה עם חידוש הרישוי. שיטה זו לא הופעלה לגבי כמה סוגי בעלים של כלי רכב שיש להם הנחות או פטורים בחוק מס רכוש ואין להם הנחות ופטורים דומים מאגרת רישום ורישוי, ולהיפך. מוצע עתה להעביר למשרד הרישוי גם את הטיפול בכל אלה הנכאים לפטור או להנחה לפי הפרק התשיעי של החוק. במקרים אלה יבוטל הפטור או ההנחה אלא אם פטור בעל הרכב גם מאגרת רישום ואגרת רישוי לפי פקודת התעבורה (סעיפים 7 ו-31 ב)).

מעתה יהיה פטורים ממס הרכוש על רכב סוגי נכים שעד כה היו חייבים בתשלום (סעיף 33).

עם כל זאת תישאר לשר האוצר הסמכות, הנתונה לו בסעיף 55 (ג) לחוק הקיים, לקבוע כי גם להבא יחושב המס לגבי כלי רכב מסוגים מסויימים או רכב של בעלים מסויימים כאילו היו ציוד.

ב. תיקונים שאינם קשורים במיווג הטיפול בציוד ומלאי עם מס הכנסה:

1. בהגדרה של בנין תעשייתי בחוק הקיים נקבע, כי בנין שלפי אותה הגדרה צריך היה להיחשב כבנין תעשייתי, שעליו המס גבוה יותר, ייחשב כבנין חקלאי, שהמס עליו נמוך, אם הוא שייך לחבר בני אדם שהוא חקלאי או לאגודה שיתופית להתיישבות חקלאית, שבה לפחות שני שלישים מחבריה הם חקלאים והבנין משמש רק לייצור מוצרים או למתן שירותים למשק החקלאי של חבר בני האדם או למשקים החקלאיים של חברי האגודה או לצרכים האישיים של חברי החבר או האגודה ובני ביחם. ההקלה האמורה איננה ניתנת לחקלאי יחיד ומוצע להעניק לו אותה. כן מתברר שהתנאי הקובע שכל חברי החבר צריכים להיות חקלאים היא דרישה חמורה מדי,

מאחר שבמציאות נאלצים החקלאים לשתף גם גורמים שאינם חקלאים, לשם קבלת עזרה במימון, בהדרכה ובניהול.

על כן מוצע לתקן את הסעיף ולהעניק את ההקלה לחבר בני אדם שלפחות שני שלישים מחבריו הם חקלאים (סעיף 1(1)).

2. בהגדרת "ציוד" ובהגדרת "נכס" נכללים, בין השאר, גם כלי שיט וכלי טיס הרשומים בישראל. מתברר שישנם כלי שיט וכלי טיס אשר למרות היותם חייבים ברישום בישראל אינם נרשמים בה, מסיבות שונות, וממילא אין מוטלת עליהם חובת תשלום מס רכוש. על כן מוצע לתקן את ההגדרה ולכלול בה גם כלי טיס וכלי שיט החייבים ברישום בישראל (סעיף 1(7) ו-8)). תיקון זה ייעשה גם בסעיף 45(א) לחוק הקיים המעניק לשר האוצר סמכות לפטור מהמס כולו או מקצתו כלי שיט וכלי טיס החייבים ברישום בישראל (סעיף 36(1)).

3. בסעיף 19(ב) (1) לחוק הקיים ניתנת למנהל סמכות לתקן שומת מקרקעין, אם חל שינוי בשווי המקרקעין ב-20% לפחות; סמכות זו יכול הוא להפעיל בין ביזמתו הוא ובין על פי בקשת בעל המקרקעין.

במקרה שבעל המקרקעין הגיש בקשה לתיקון השומה והמנהל סירב להיענות לה, מפני שהוא סבור כי שווי המקרקעין לא ירד במידה הדרושה – אין לבעל המקרקעין תרופה אחרת אלא פניה לבג"צ. בבג"צ 171/65 (ישעיהו רובל נ. מנהל מס רכוש: פס"ד י"ט 3, עמ' 182) המליץ ביהמ"ש העליון לתקן את החוק ולתת לבעל הנכס זכות להשיג על סירובו של המנהל, עם זכות לערור על החלטת המנהל בהשגה. לאור המלצה זו של בית המשפט העליון מוצע לתקן את סעיף 26 לחוק העיקרי (סעיף 24).

4. ועדת הערר הדנה בהחלטות המנהל בהשגות על שומות מקרקעין רשאית בענין השומות רק לאשר את השומה או להקטינה, אבל לא להגדילה. מאחר שהגשת ערר אינה כרוכה בהוצאות ואין גם כל חשש שהיא תגדיל את השומה, ומאחר שהגשת הערר מאפשרת שלא לשלם את הסכום השנוי במחלוקת, מוגשים עררים רבים רק כדי "להרוויח" זמן לתשלום המס. על כן מוצע להעניק לוועדה סמכות לחייב את הצדדים בהוצאות (סעיף 28).

5. יינתן פטור למקרקעין של רשות הפיתוח אם אינם מוחכרים או שאין משתמשים בהם (סעיף 31(א)).

6. ישובים חקלאיים צעירים פטורים מתשלום מס רכוש חמש שנים מיום הקמת משקם. יש בחוק הוראה שלפיה, במקרה שמשק נעזב מכל יושביו ובאים אנשים חדשים, יראו את יום הקמתו לענין מתן הפטור – כיום יישובו מחדש. מתברר שיש מקרים שבהם נשארו במשק אנשים בודדים, בזמן שכל האחרים עזבוהו, ולאחר שמיישבים את המשק מחדש לא ניתן לחדש לו את הפטור רק בגלל אותם ותיקים בודדים שלא עזבוהו. על כן מוצע לקבוע, כי גם במקרה שרק שני שלישים מהתושבים עזבו את המקום יינתן פטור לישוב המחודש, אך כמובן רק בזכותם של המתיישבים החדשים בלבד (סעיף 34).

7. החוק הקיים מעניק כידוע הקלות ניכרות לחקלאים באזורים חקלאיים. עם ההתפתחויות שחלו במשק, הוכרוזו לפי החוק אזורים שהיו אזורים חקלאיים טהורים כאזורים עירוניים, אולם באזורים עירוניים אלה נשארו אנשים המתפרנסים מחקלאות. המחוקק לא רצה לפגוע בהם ולשלול מהם את ההנחות; על כן בא סעיף 44 לחוק הקיים וקבע, כי מי שלמעלה מ-50% מהכנסתו נטו היו מחקלאות באזור עירוני, יראו את נכסיו החקלאיים כנכסיו של חקלאי – דהיינו כאילו היו באזור חקלאי.

עתה מתברר כי מחמת דרישה זו של החוק הקיים, שלפחות 50% מההכנסה מחקלאות צריכים להיות מחקלאות באזור עירוני, נפגעים אנשים המתפרנסים בעיקרם מחקלאות, אולם עיקר נכסיהם החקלאיים נמצאים באזור חקלאי דווקא.

על כן מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע שמי שלפחות 50% מהכנסתו, לאחר ניכוי ההוצאות, הם מחקלאות (ולאו דווקא באזור עירוני), יראו את נכסיו החקלאיים כאילו היו נכסים של חקלאי באזור חקלאי; וכן יינתנו לו ההקלות הניתנות לחקלאים המשתייכי לגופים משפטיים שונים לפי פעילותם החקלאית (סעיף 35).

8. מוצע להעניק לשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, סמכות לפטור ממס רכוש, כולו או מקצתו, מיתקנים שמתחת לפני הקרקע במפעל להפקת מ (סעיף 36 (2)).

9. הסכמים בין לאומיים למניעת מסי כפל כוללים בדרך כלל גם הוראות ביחס למסי רכוש; אולם מאחר שאין בחוק מס רכוש הוראה המאפשרת לתת להסכמים אלה תוקף חוקי, אין אפשרות לבצע אותם; על כן מוצע לכלול בחוק הוראה שלפיה הסכם שקיבל תוקף יחולו ההוראות שבו לענין מס רכוש מיום תחילתו על פי ההסכם. כדי שיינתן לבצע את ההסכמים בצורה יעילה יש הכרח להחליף ידיעות עם שלטונות המדינות המתקשרות, ומשום כך מוצע גם לפטור מחובת שמירת הסודיות במקרים אלה (סעיף 39).

10. כדי לעודד את היצוא של מוצרים ישראליים לחוץ לארץ ולעודד בתי מלון ישראליים אשר חלק ניכר מהתפוסה שלהם הוא על ידי תיירים – מוצע לתת לשר האוצר סמכות לפטור מן המס, כולו או מקצתו, המוטל על נכסים המשמשים לצח ייצור לשם יצוא ולמלונאות, בהתאם לתנאים שייקבעו בתקנות (סעיף 37).

ג. בעקבות כל התיקונים האמורים, ובעיקר התיקונים שתכליתם איחוד הטיפול בציוד ובמלאי עם הטיפול לענין מס הכנסה, נראה צורך להפריד סעיפים שונים הדינים גם במקרקעין וגם בציוד ובמלאי. לגבי מקרקעין נשמרו הוראות החוק הקיים ואילו לגבי הציוד והמלאי הותאמו ההוראות לדיני מס הכנסה; נראה גם צורך בתיקונים טכניים שונים כגון שינוי איזכורים ומספרי סעיפים (סעיפים 6, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 42, 44 ו-46).

ד. תחולתו של החוק לגבי שנת המס 1967 נקבעה תוך התאמות מיוחדות לגבי מי שהותרה לו תקופת שומה מיוחדת (סעיף 38).